

Arvoisat valtuustokollegat.

Kun puhutaan päihde- ja mielenterveysongelmista kärsivien asumispalveluista, ollaan hyvinvointivaltion kovan ytimen äärellä. Yhteiskunnan onnistuminen mitataan siinä, miten se pitää huolta kaikista heikoimmista. Ketään ei voi jättää heitteille.

Näiden palveluiden käyttäjäjoukko ei ole suuri, mutta palvelut ovat sitäkin tärkeämpiä. Asumispalveluiden avulla kannetaan huolta erityisesti niistä, joilla palveluiden tarve on kaikista suurin.

Erityisen hyvä asia on, että tämä suunnitelma tunnistaa ihmiselämän haasteiden moninaisuuden, kuten sukupuolen merkityksen. Suunnitelma tunnistaa, että usein päihde- ja mielenterveysongelmat kulkevat käsi kädessä. Valtaosa asunnottomista on miehiä. Erityisen haastava on vapautuvien vankien tilanne, ja myös heistä valtaosa on miehiä. Tällöin keskeistä on tehdä töitä rikosten uusimisen estämiseksi.

Toisaalta asunnottomuudesta kärsivät naiset, nuoret ja vähemmistöt ovat erityisen turvattomassa asemassa, mikä on myös tärkeää tunnistaa.

On sinällään kannatettavaa panostaa ennaltaehkäisyyn ja pyrkiä kuntoutumiseen. Vankilasta vapautuvan vangin kohdalla tilanne on vain kovin eri kuin jos ennaltaehkäisy olisi onnistunut jo ennen ensimmäistä rikosta.

Siksi näin kova säästöpaino on asetelmana varsin hankala. Isona riskinä on, että jos paljon apua ja tukea tarvitseva ihminen ei pääse tarpeeksi kattavien palveluiden piiriin, hänen ongelmansa pahenevat. Siksi ihmisiä ei voi siirtää liian nopeasti kevyemmän tuen piiriin. Tällainen pallottelu voi tulla paljon kalliimmaksi kuin jos ihminen saisi oikean avun oikeaan aikaan.

Säästöpaino johtuu osittain siitä, että yksityiset toimijat ovat nostaneet palveluiden hintoja jopa 20-30%. Tällöin samalla rahalla saa palvelua entistä pienemmälle joukolle ihmisiä. Tämä on keskeinen syy, miksi on kannatettavaa kasvattaa alueen itse tuottamien palveluiden osuutta. Näin edistetään kustannustehokkuutta ja vaikuttavuutta. Nyt osuus on noin 5%. Jos yritykset tietävät, että vaihtoehtoja ei oikein ole, ne voivat nostaa hintoja ilman pelkoa sopimuksen katkeamisesta. Tällöin alueen säästöpaino kasvaa.

Kustannustehokkuuteen on tietysti pyrittävä, ja onnistunut kuntoutuminen on myös ihmisen oma etu. Säästöjä ei pidä kuitenkaan tavoitella ihmisten kustannuksella. Lopulta tärkeintä on varmistaa, että jokaisen ihmisen oikeus riittäviin palveluihin ja kattoon pään päällä toteutuu.